Suuri valiokunta

Keskiviikko 6.11.2019 klo 12.30—13.43

Läsnä
puheenjohtaja Satu Hassi vihr
1. varapuheenjohtaja Jani Mäkelä ps
2. varapuheenjohtaja Merja Kyllönen vas
jäsen Paavo Arhinmäki vas
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Sari Essayah kd
jäsen Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Ville Kaunisto kok
jäsen Kimmo Kiljunen sd
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Lulu Ranne ps
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Iiris Suomela vihr
jäsen Sofia Vikman kok
jäsen Anne-Mari Virolainen kok
varajäsen Hussein al-Taee sd
varajäsen Mari Holopainen vihr
varajäsen Inka Hopsu vihr
varajäsen Pia Kauma kok
varajäsen Anders Norrback r
varajäsen Jouni Ovaska kesk
varajäsen Jenna Simula ps
varajäsen Erkki Tuomioja sd
varajäsen Ben Zyskowicz kok
varajäsen Peter Östman kd

Sihteerit
valiokuntaneuvos Peter Saramo
valiokuntaneuvos Anna Sorto

Pöytäkirja SuVP 26/2019 vp

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 24 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Muutokset valiokunnan kokoonpanossa

Esityslistan liite PPK_58_2019.pdf

Todettiin, että ed. Sarkkinen on vapautettu suuren valiokunnan varajäsenyydestä 5.11.2019.

4. Valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission tiedonanto: Oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen lujittaminen unionissa – tilannekatsaus ja mahdolliset jatkotoimet
Valtioneuvoston selvitys: Oikeusvaltiokysymykset Suomen EU-puheenjohtajakaudella

Valtioneuvoston E-selvitys E 17/2019 vp
Valtioneuvoston E-selvitys E 16/2019 vp
E-jatkokirjelmä EJ 17/2019 vp
Liiteasiakirja Euroopan komission tiedonanto: Oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen unionissa - Toimintasuunnitelma EJ 17/2019 vp perusmuistio
Liiteasiakirja Euroopan komission tiedonanto: Oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen lujittaminen unionissa – tilannekatsaus ja mahdolliset jatkotoimet E 17/2019 vp perusmuistio
Liiteasiakirja Oikeusvaltiokysymykset Suomen EU-puheenjohtajakaudella E 16/2019 vp perusmuistio
Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission tiedonanto: Oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen lujittaminen unionissa – tilannekatsaus ja mahdolliset jatkotoimet A 4
Eriävä mielipide E_17_2019_EJ_17_2019_eriävämielipide ps.pdf B 4

Merkittiin saapuneeksi lakivaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä. EJ 17/2019 vp - E 17/2019 vp

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä tehtiin seuraavat muutosehdotukset.

Ed. Essayah esitti, että lausuntoluonnoksen 17 kappaleen kolmannen virkkeen perään lisättäisiin virke: ”Mekanismin säännösten tulee kuitenkin täyttää selkeyden, tarkkarajaisuuden ja ennustettavuuden vaatimukset. Olennaisia kysymyksiä ovat muun muassa se miten asetuksen soveltamisala täsmälleen määräytyisi, mille tasolle menettelyn käynnistämistä koskeva kynnys asettuisi, miten hyväksyttävät toimenpiteet ja niiden vaikutukset määritel-

täisiin sekä minkälaiset mahdollisuudet jäsenvaltiolla olisi tuoda omia näkemyksiään ja tietojaan esiin.” Esitys raukesi kannattamattomana.

Ed. Mäkelä, ed. Immosen kannattamana esitti, että lausuntoluonnoksen 17 kappale korvattaisiin seuraavasti: ”Rahoituskehykseen liittyvään lainsäädäntöehdotukseen talousarvion suojaamisesta tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioissa kohdistuu yleisiä puutteita, on suhtauduttava varovaisen kriittisesti. Oikeusvaltiokulttuuri ei ole identtinen kaikissa 28 EU-jäsenvaltioissa ja sen yhtenäistäminen ei onnistu sitomalla EU-budjetista tulevia varoja oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen. Myös tarkastusvaliokunta on todennut lausunnossaan (TrvL 11/2018 vp), että oikeusvaltioperiaatteen määrittelyssä ja sen juridisessa merkityksessä on jäsenmaiden välillä tulkintaeroja (TrvL 11/2018 vp). Siltä osin kuin jäsenvaltioiden oletetut oikeusvaltion ongelmat tosiasiallisesti vaarantaisivat talouskasvun, investoinnit ja sisämarkkinoiden toiminnan, tulee Suomen olla avoin toimenpiteille taloudellisten intressien turvaamiseksi sekä vahvistaaksemme kansalaisten ja yritysten luottamusta oikeusvaltioon. Sen sijaan, että EU-rahoituksen saaminen kytketään oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen ja puututaan jäsenvaltioiden sisäisiin asioihin, on huomattavasti mielekkäämpää ja tehokkaampaa pyrkiä muuttamaan EU-tukien saamisen ehtoja. Hallitus on EU-puheenjohtajakaudellaan liittänyt voimakkaasti väitteet oikeusvaltio-ongelmista yksittäisiin maihin, erityisesti Puolaan ja Unkariin. Koska väitteet kohdistuvat maihin, joilla tiedetään olevan Suomen hallituksen linjasta poikkeava näkemys erityisesti maahanmuuttokysymyksissä, tämä herättää epäilyksen väitteiden poliittisuudesta. Kuitenkin tosiasiallisesti oikeusvaltio-ongelmia on epäilty olevan useissa muissakin jäsenmaissa. Tällainen oikeusvaltioperiaatteen politisointi ei ole Suomen edun mukaista ja voi vahingoittaa diplomaattisia suhteitamme asianomaisiin maihin, sekä vaikeuttaa kansallista edunvalvontaamme jatkossa. Vastakkainasettelu tuleekin ensi tilassa lopettaa ja siirtyä tasapuolisempaan oikeusvaltiokeskusteluun.” Ehdotuksesta äänestettiin pohjana olevaa lausuntoluonnosta vastaan.

Pohja hyväksyttiin äänin 20-5, (0 tyhjää).

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Ed. Mäkelä, Elomaa, Immonen, Ranne ja Simula varasivat mahdollisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että eriävä mielipide on jätettävä sihteerille viimeistään keskiviikkona 6.11.2019 klo 15.00.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: Ed. Mäkelä, Elomaa, Immonen, Ranne ja Simula.

5. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous ja sosiaalikomitealla ja alueiden neuvostolle: EU:n toimien tehostaminen maailman metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi

Valtioneuvoston E-selvitys E 30/2019 vp
Valiokunnan lausunto YmVL 4/2019 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 4/2019 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto MmVL 4/2019 vp on saapunut valiokuntaan.

Päätettiin lähettää erikoisvaliokunnan lausunto tiedoksi valtioneuvostolle.

6. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle; Kohti parempaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen sääntelyn täytäntöönpanoa

Valtioneuvoston E-selvitys E 42/2019 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 5/2019 vp

Talousvaliokunnan lausunto TaVL 5/2019 vp on saapunut valiokuntaan.

Päätettiin lähettää erikoisvaliokunnan lausunto tiedoksi valtioneuvostolle.

7. Valtioneuvoston selvitys: Euroopan vakausmekanismin (EVM) vuoden 2018 vuosikertomus ja Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) vuoden 2018 tilinpäätös, johdon kertomus ja tilintarkastajan kertomus

Valtioneuvoston E-selvitys E 25/2019 vp

Valiokunta merkitsi saapuneeksi tarkastusvaliokunnan kannanoton: Tarkastusvaliokunta ilmoittaa, että se yhtyy valtioneuvoston kantaan. Tässä yhteydessä valiokunta kiinnittää huomiota seuraaviin näkökohtiin. Väliaikaisesta vakausmekanismista ERVVstä ei ole voinut myöntää uusia lainoja enää vuoden 2013 jälkeen. Lisäksi viimeinen käynnissä ollut pysyvän vakausmekanismin EVM:n tukiohjelma, Kreikan kolmas rahoitustukiohjelma, päättyi elokuussa 2018, joten kaikki euromaiden tukiohjelmat ovat päättyneet. Tukiohjelmiin liittyvät vastuut säilyvät kuitenkin vielä pitkään korkealla tasolla. Valiokunta pitää edelleen tarpeellisena, että eduskunta saa käsiteltäväkseen EVM:n vuosikertomuksen ja tilintarkastuslautakunnan kertomuksen sekä ERVV:n tilinpäätöksen, johdon kertomuksen ja tilintarkastajan kertomuksen mahdollisimman pian niiden julkistamisen jälkeen.

Valiokunta päätti lähettää erikoisvaliokunnan kannanoton tiedoksi valtioneuvostolle.

8. Valtioneuvoston selvitys: Yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistettu käyttöönotto ja muutokset valtiosopimukseen vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä

Valtioneuvoston E-selvitys E 45/2019 vp A 8
Liiteasiakirja Yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistettu käyttöönotto ja muutokset valtiosopimukseen vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten perustuslakivaliokuntaan, valtiovarainvaliokuntaan ja talousvaliokuntaan.

9. Valtioneuvoston selvitys: Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa 1.1.-30.6.2019

Valtioneuvoston E-selvitys E 46/2019 vp A 9

Liiteasiakirja Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa 1.1.-30.6.2019

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian tiedoksi perustuslakivaliokuntaan, ulkoasiainvaliokuntaan, valtiovarainvaliokuntaan, lakivaliokuntaan, liikenne- ja viestintävaliokuntaan, maa- ja metsätalousvaliokuntaan, sivistysvaliokuntaan, sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, talousvaliokuntaan ja ympäristövaliokuntaan.

10. Valtioneuvoston selvitys: Komission suositus neuvoston päätökseksi luvan antamisesta neuvottelujen aloittamiseen sopimuksen tekemiseksi EU:n ja Japanin välillä PNR-tietojen siirtämistä ja käyttöä varten terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (EU-Japani PNR-sopimus)

Valtioneuvoston E-selvitys E 47/2019 vp A 10
Liiteasiakirja Komission suositus neuvoston päätökseksi luvan antamisesta neuvottelujen aloittamiseen sopimuksen tekemiseksi EU:n ja Japanin välillä PNR-tietojen siirtämistä ja käyttöä varten terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (EU-Japani PNR-sopimus)

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten perustuslakivaliokuntaan ja hallintovaliokuntaan.

11. Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto (EYCS) 22.-23.5.2019

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 8/2019 vp
EUN-raportti EU; Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 22. ja 23. toukokuuta 2019 A 11

Raportointi

Merkittiin raportti saapuneeksi

Asia käsiteltiin kirjallisessa menettelyssä. Merkittiin selvitys saaduksi.

12. Euroopan unionin neuvoston kokous 8.11.2019 (Koulutusneuvosto 8.11.2019)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 56/2019 vp A 12

Valmistelu

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Li Andersson

Avustajinaan:
erityisasiantuntija Satu Tuomikorpi

opetus- ja kulttuuriministeriö

Ministeri Andersson esitteli neuvoston kokouksen asiat.

- Valtiovarain- ja opetusministereiden yhteinen periaatekeskustelu - Euroopan vahva taloudellinen perusta: koulutuksen vaikuttavuus, tehokkuus ja laatu

- Päätelmät "Elinikäisen oppimisen politiikkojen keskeinen rooli yhteiskuntien voimaannuttajana toteutettaessa teknologinen ja vihreä siirtymä osallistavaa ja kestävää kasvua tukevalla tavalla"

- Päätöslauselma eurooppalaisen koulutusalueen kehittämisestä tulevaisuuteen suuntautuvien koulutusjärjestelmien tukemiseksi

- Tekoäly koulutuksessa

Puheenvuoroja ei käytetty.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

13. Euroryhmä, ECOFIN -neuvosto 9.-10.10.2019

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 49/2019 vp
EUN-raportti Ecofin-neuvosto 10.10.2019, Luxemburg: Yhteenvetoraportti A 13

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Mika Lintilä

Avustajinaan:
finanssineuvos Laura Vartia
finanssineuvos Susanna Ikonen
neuvotteleva virkamies Marja Niiranen
neuvotteleva virkamies Tuukka Taipale
erityisavustaja Niina Nurkkala

Ministeri Lintilä raportoi kokouksen tuloksista.

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

14. Euroopan unionin neuvoston kokous 7.-8.11.2019 (euroryhmä, ECOFIN 7.-8.11.2019)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 57/2019 vp A 14

Valmistelu

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Mika Lintilä

Avustajinaan:
finanssineuvos Laura Vartia
finanssineuvos Susanna Ikonen
neuvotteleva virkamies Marja Niiranen
neuvotteleva virkamies Tuukka Taipale
erityisavustaja Niina Nurkkala

ECOFIN

Ministeri Lintilä esitteli ECOFIN- ja euroryhmän kokouksen asiat.

3. Valmisteverot (U 62/2018 vp, U 63/2018 vp)

a) Alkoholiveron rakennedirektiivin muutosehdotus

b) Valmisteveron järjestelmädirektiivi (uudelleenlaadinta)

c) Asetus hallinnollisesta yhteistyöstä valmisteverotuksen alalla annetun asetuksen muuttamisesta sähköisen rekisterin sisällön osalta

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 29/2019 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan asioissa U 62/2018 vp ja U 63/2018 vp.

4. (mahd.) ALV-perusteisten maksutietojen vaihto (U 106/2018 vp):

a) Maksupalvelun suorittajilta kerättäviä tietoja ja niiden välittämistä koskeva arvonlisäverodirektiivin muutosehdotus

b) Hallinnollisen yhteistyön lujittamiseen tähtäävistä toimenpiteistä alv-petosten torjumiseksi hallinnollisen yhteistyön alalla annetun asetuksen muutosehdotus

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 32/2019 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

5. (mahd.) Pienyrittäjien erityisjärjestelmää koskeva arvonlisäverodirektiivin muutosehdotus (U 106/2018 vp)

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 30/2019 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

6. Muut asiat - Nykyiset rahoituspalvelulainsäädännön ehdotukset

7. (mahd.) Neuvoston suositus Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimittämiseksi

8. Digiverotus

9. Euroopan finanssipoliittisen komitean vuotuinen raportti 2019

10. Päätelmät EU:n tilastoista

11. Päätelmät ilmastorahoituksesta (COP25)

12. G20, IMF:n ja maailmanpankin vuosikokousten seuranta

EURORYHMÄ

- Temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä – investoinnit ja innovaatiot

- Muut asiat: a) Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimitysprosessi ja b) Komission syksyn talousennusteen esittely

- EVM-sopimus (E 43/2017 vp, E 80/2017 vp, E 95/2018 vp, E 115/2017 vp, E 45/2019 vp)

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (EUN 57/2019 vp) asialistalla.

Todettiin, että suuri valiokunta on ottanut EVM-sopimuksen muuttamista koskeviin kysymyksiin valtioneuvoston selvityksiä E 43/2017 vp, E 80/2017 vp, E 95/2018 vp ja E 115/2018 vp koskevissa lausunnoissaan SuVL 9/2017 vp, SuVL 2/2018 vp ja SuVEK 10/2019 vp). Todetaan, että asian E 45/2019 vp käsittely on eduskunnassa kesken.

- (mahd.) Korkean tason työryhmän väliraportti yhteisestä eurooppalaisesta talletussuojasta (EDIS)

- (mahd.) Jälkibriefaus euroalueen talousarviovälineen valmistelusta

Puheenvuoron ECOFIN- ja euroryhmän kokouksen asioista käyttivät puheenjohtaja Hassi sekä ed. Arhinmäki, Ovaska, Kyllönen, Essayah ja Virolainen. Ministeri Lintilä ja neuvotteleva virkamies Niiranen vastasivat puheenvuoroihin.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

15. Muut asiat

LXII COSAC-kokous su 1. - ti 3.12.2019, Helsinki. Tähän mennessä ilmoittautuneet pj Hassi, vpj Mäkelä, ed. Kiljunen, ed. Satonen ja ed. Ovaska. Delegaation koko 5 + pj.

16. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 8.11.2019 klo 13.30

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Anna Sorto